

6. Львів, Л. В. Навчально-професійна компетентність: сутність, зміст і оцінка: монографія / Л. В. Львів. - Челябінськ; Магнітогорськ: УралГУФК; Магу, 2007. - 116 с.

7. Найн, А. Я. Теоретичні основи рефлексивного управління освітнім закладом: монографія / А. Я. Найн. - Челябінськ: Уральська Академія, 2014. - 292 с.

8. Рубінштейн С. Л. Основи загальної психології - СПб: Видавництво «Пітер», 2000 - 712 с.

9. Якобсон П. М. Психологічні проблеми мотивації поведінки людини / П. М. Якобсон. - М.: Просвещение, 1969. - 317 с.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Опара М. М., к. с.-г. н., доцент

Удосконалення системи освіти та підвищення якості підготовки фахівців в Україні – соціальна проблема, вирішення якої полягає у приведенні освіти у відповідність до нових соціально-економічних вимог, визначенні пріоритетних напрямів освітньої політики відповідно до потреб держави, створенні освітнянських програм, необхідних для послідовного економічного і соціального розвитку держави, а також індивідуального самовираження особистості в суспільстві [4].

Широке використання компетентнісного підходу у вищій школі обумовлено стремлінням до підвищення якості освіти і на цій основі конкурентоздатності майбутнього спеціаліста.

На кафедрі землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова викладаються дисципліни, які є основою подальшого формування студента як майбутнього спеціаліста, це: ґрунтознавство, землеробство, агрохімія.

Як викладач цієї кафедри, що читає дисципліни «Агрохімія» та «Управління живлення рослин», висловлюю деякі думки особистого бачення щодо підвищення якості підготовки спеціалістів агрономічного профілю та й не тільки.

Останнім часом все частіше зустрічаються поняття «компетентність» і «компетенція». Суть цих понять зводиться до наступного: компетентність – це здатність застосовувати свої знання і вміння, а компетенція – знання, уміння, досвід і особистісні якості, необхідні для вирішення теоретичних і практичних задач.

Якщо говорити про компетентнісний підхід у навчальному процесі, то він полягає в розвитку у студентів ряду компетенцій, які будуть визначати успішність їх адаптації в суспільстві [1].

В процесі навчання приходимо до висновку, що потрібний індивідуальний підхід до кожного студента, орієнтація на навчання з врахуванням його індивідуальних особливостей, різний рівень складності програмного матеріалу. І в зв'язку з цим, виділення студентських груп за знаннями і здібностями.

На мій погляд, дистанційна форма навчання «Moodle» не дала очікуваного результату. Цією формою нинішнього року скористалося мізерна кількість студентів.

Мабуть, більша діловою і принциповою повинна бути рейтингова система оцінки знань студентів [3].

Інноваційна діяльність кафедр повинна бути спрямована на підвищення якості навчально-методичного матеріалу, який даватиме студентам нові сучасні знання, що гарантуватиме підготовку висококваліфікованих спеціалістів.

Викладання навчальних дисциплін необхідно розглядати як безпосередню реалізацію компетентнісного підходу в системі освіти через формування академічних, соціально-особистісних, інформаційних і професійних компетенцій майбутніх спеціалістів.

Одним із важливих критеріїв якості освітнього процесу є розвиток у випускника здатності застосовувати, сформовані під час навчання компетенції, що базуються на інноваційній основі і сприяють активізації самостійної роботи, формування здібностей студента для вирішення нагальних задач.

Вимоги компетентнісного підходу в освітньому процесі зростають при введенні рівневої вищої освіти – бакалаврата і магістратури. В цій системі бакалаврат стає повноцінною вищою освітою і є загальнопрофесійною підготовкою, основою професійної компетентності, одержання достатньої кількості знань для того, щоб студент міг вийти на ринок праці або продовжити навчання в магістратурі.

Тому в програмах підготовки бакалавра акцент повинен бути спрямований на розвиток у студента умінь, знань, необхідних для конкурентоздатності на ринку праці, здатності до самостійної аналітичної оцінки ситуації, до самоаналізу і самоконтролю в професійній діяльності.

В ситуації, що склалася на сьогодні, неможливо підготувати спеціаліста з таким комплексом компетенцій, які б повною мірою відповідали вимогам сучасного сільськогосподарського виробництва.

Тривалі поїздки за кордон, так зване навчання за індивідуальним графіком – причина практично повного невиконання студентом навчальної програми вищого навчального закладу. Аналогічна картина і з заочною формою навчання, коли на сесію з потоку прибуває декілька осіб.

Така ситуація призводить до падіння статусу випускника вищої школи, неконкурентоздатності його на виробництві і, як результат, зниження авторитету вищого навчального закладу.

Огляд публікацій з питання компетентнісного підходу в освітньому процесі свідчить про багатовимірний характер формування компетенцій. Зокрема, йдеться про так звану узагальнену компетентнісну модель випускника вишу, яка приймається в якості головної кінцевої мети і всього освітнього процесу навчального закладу по відношенню до всіх студентів і як узагальнена норма якості кінцевого результату освіти [2].

Така компетентнісна модель дає можливість студенту побачити, якими якостями і компетенціями буде володіти випускник, щоб він став конкурентоздатним на ринку праці; співставити свої здібності з компетентною

моделлю; розробити, скорегувати план по розвитку необхідних компетенцій і особистісних якостей.

Викладачам така модель дасть можливість визначити цільові орієнтири професійної підготовки і спроектувати навчальний процес таким чином, щоб підготувати студента до життєдіяльності в конкретній соціальній сфері. Бажано було б аналогічну компетентісну модель випускника вишу розробити в академії.

Найважливішим критерієм якості освітнього процесу повинно бути розвиток у випускників здатності застосовувати сформовані компетенції для ефективного вирішення соціально-професійних задач. А цьому буде сприяти використання в навчальному процесі різних прийомів, методик, технологій, що базуються на інноваційній основі і сприяють активізації їх самостійної роботи студентів, участі в науковій діяльності, ефективному проходженню виробничої практики з тим, щоб сформовані протягом навчання у вищій компетенції, успішно застосувати на виробництві.

Що стосується безпосередньо факультету агротехнологій і екології та, мабуть, в деякій мірі і інших факультетів, то виробнича практика студентів проходить не зовсім ефективно. Вона повинна охоплювати для агронома весь виробничий цикл – від сівби сільськогосподарських культур до їх збирання і проходити не в умовах місця проживання студента, а в сільгосппідприємствах з сучасними технологіями, високою організацією праці.

В кожному районі області є господарства з сучасним високорозвинутим виробництвом, очолюваним випускниками нашого навчального закладу, які створюють всі необхідні умови для ефективного проходження виробничої практики і при бажанні студента забезпечать і тимчасовою оплачуваною посадою.

У нас є філіал академії – ПП «Агроекологія» Шишацького району – високорозвинуте підприємство з сучасною технікою, новітніми технологіями в рослинництві і тваринництві.

Сорок років господарство займається органічним виробництвом, не застосовуючи синтетичних мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, виробляє екологічно безпечну органічну продукцію, сертифіковану за міжнародними стандартами, і яка користується попитом в ряді зарубіжних країн. В цьому господарстві є всі можливості для проходження навчальної і виробничої практики, наукової роботи студентами всіх факультетів академії.

Саме тут студенти можуть набувати необхідних компетенцій з тим, щоб після закінчення навчального закладу бути конкурентоздатним на ринку праці.

Список використаних джерел

1. Бермус А.Г. Проблемы и перспективы реализации компетентного подхода в образовании. //Интернет-журнал «Эйдос». – 2005.
2. Олекс О.А. Професійно-кваліфікаційна структура освіти в Республіці Беларусь. /О.А.Олекс //Наука и инновации. – 2014. – №4 (134). – С.55-60.

3. Бусенко О. Нова модульно-рейтингова система оцінки знань і якості роботи студентів //Науковий вісник Національного аграрного університету /Гол.ред.: Д.О.Мельничук. – К., 2000. – вип. 24. – 356 с.

4. Вища освіта в Україні: Навчальний посібник /В.Г.Кремень, С.М.Ніколаєнко, М.Ф.Степко та ін.; За ред. В.Г.Кременя, С.М.Ніколаєнка – К.: Знання, 2005. – 327 с.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ-ЕКОЛОГІВ

Калініченко В.М., к.с.-г.н., доцент; Плаксієнко І.Л., к.хім.н., доцент;

Колеснікова Л.А., к.с.-г.н., доцент

Для прийняття рішень та впровадження заходів з охорони навколишнього середовища в сучасних складних екологічних умовах суспільство потребує фахівців з глибокими теоретичними знаннями в галузі екології, чіткою системою ціннісних орієнтирів та стійкими практичними навичками. Суперечливі тенденції в екологічній освіті пояснюються комплексністю і міждисциплінарним характером екологічних знань. У вищій школі зміст екологічної освіти розглядається з трьох різних позицій: класичної екології, енвайронментології та соціоекології [1]. Це потребує системного підходу до організації навчально-виховного процесу для студентів зі спеціальності «Екологія», адже обов'язковими складовими екологічної освіти є природничі, технічні, суспільні, економічні, професійно-орієнтовані навчальні дисципліни, які мають бути нерозривно поєднаними між собою.

Для управління якістю екологічної освіти в розрізі системного підходу до організації навчального процесу нами запропоновано застосування методики дослідження систем автоматичного управління (САУ). За принципами САУ для аналізу складних процесів використовуються алгоритмічні схеми з комбінації алгоритмічних ланок з послідовним з'єднанням. Шукана передавальна функція еквівалентної ланки $W(p)$ (рис.б) є еквівалентною послідовному з'єднанню ланок (рис.а), при такому з'єднанні вона виражається добутком передавальних функцій кожного елемента [2].

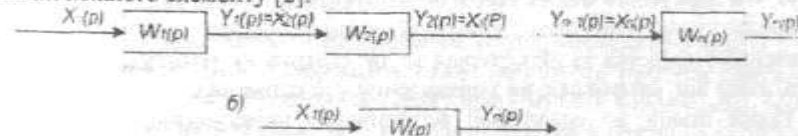

Рис. Алгоритмічна схема послідовного з'єднання ланок (а) і еквівалентної їй ланки (б)

Ілюстрацією послідовного з'єднання ланок може бути процес підготовки викладачем навчальної дисципліни, оцінки знань здобувачів вищої освіти на підсумковій перевірці, організації послідовної професійної підготовки здобувачів вищої освіти.